

ACC. N:R M. 15224: 1-2.

Landskap: Bohuslän ..... Upptecknare: Gösta Olsson, Lund
Härad: Stångån ..... Berättare: Ragnar Johansson, Benga
Socken: Lyse ..... Berättarens yrke: hantverkare
Uppteckningsår: 1960 ..... Född år 1902 i Lyse

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Stenkörning. s. 1-2.

Skriv endast på denna sida.

Förr hade nästan varenda ställe häromkring egen liten båt nere i Kilen, och man fiskade allmänt och åt mycket mer fisk än nu. En och annan pojke från gårdarna gick till sjöss, har det berättats: Frits i Lögen var sjöman och Hansson i Kådene kapten.

Stendriften började här någon gång på 1890-talet. Min far hade körning från början, och senare körde vi söner tills huggeriet tog slut omkring 1930. Gunnerson började bryta här, senare kom Skandinaviska och Kullgrens, sist Fernströms bolag. Gårdarna häromkring körde till Grundsund, uteslutande gatsten. De allra flesta körde ur egna berg; en och annan kunde få körning genom någon släkting eller vän.

I Brattås vid Grundsund låg ett storbrott, varifrån man tog stora block på rallevagnar ner till planen, där de höggs till byggnadssten som exporterades, sista tiden till Boston.

Endast en gård här hade inte körning: ägaren blev sjuk redan i unga år. Alla andra gårdar hade mycket att köra. I regel 2-3 hästar från varje gård i bergen, åtminstone 1 häst varenda dag från varje ställe. Aldrig körning med häst i storbrott. De flesta stenhuggare stod i småbrott överallt i kullarna.

I Grundsund och på flera ställen deltog också körarna med häst och vagn vid lastning. Det var stora upplagsplatser, och vi körde den längst bort liggande stenen fram till kajen, och därifrån langades den ombord.

Någon slags organisation bland körarna förekom aldrig här.

Körningen var hårt och slitsamt arbete, men konstigt nog klarade vi oss från olyckshändelser.

Tack vare stenkörningen fick smed och sadelmakare och hjulmakare mer att göra. Nu finns bara smed kvar i socknen.

Dräng och piga på de flesta ställen: det behövdes mycket folk under stenkörningsåren.

ACC. N:R M. 15224:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det betalade sig dåligt att köra sten. Jag minns vi hade 75 öre/m² och kunde då göra 6 kr om dagen på varje ekipage. Några som hade mycket kort körväg kunde komma upp i skaplig inkomst. Stenkörningen gav mest, gårdarna blev eftersatta; den gav kontanter men var på längre sikt en missräkning: jorden kom i förfall, hästgödseln blev liggande i bergen, hästarna fick det kraftigaste fodret och korna det sämsta och det blev alltså inte mycket mjölk.

Nu har vi traktorer, fler grisar och kor och ordnade mjölkleveranser och jorden sköts bättre. Många har arrenderätat gårdarna och arbetar i Lysekil; pojkarna häromkring är i stan allihop. När de som nu har gårdar har gått bort, finns nog ingen som vill ha jordbruk här.

2.